

YENİGÜN GAZETESİ'NİN
ÜCRETSİZ KÜLTÜR-SANAT İLAVESİDİR

9 BİN YILLIK DELİKANLI ÇUMRA

CİLT: 2 • SAYI: 11

ÇUMRA KÜLTÜR VE SANAT TOPLULUĞU ADINA:
ŞADIK GÖKCE- SEDAT ULUPINARLI-ANUŞ GÖKÇE

29 NİSAN 2023 CUMARTESİ

BİSİKLET...

YAYIN KURULU

- SADIK GÖKCE
- SEDAT ULUPINARLI
- ZEKİ TÜRKER
- ANUŞ GÖKCE
- MUSTAFA YAVUZ ÇOLAK
- ELİFE YILMAZ MISRAL

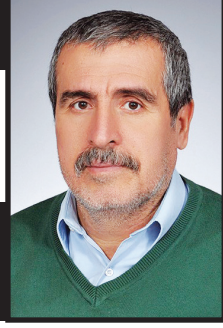
İÇİNDEKİLER

- EDİTÖRDEN
SADIK GÖKCE
- BİR BAYRAM
BÖYLE GEÇTİ
ANUŞ GÖKCE
- BİSİKLET
METİN EREN
- ESKİ RAMAZANLAR
VAHDET KAYA
- HAL DİYE YAZMIŞ
NURİ GÖKSEL İNAN
- BİR ZAMANLAR
YAKUP KILINÇEL
- İÇERİ ÇUMRALI
ŞEHİTLERİMİZ
PROF. DR. MEVLÜT MÜLAYİM
- SESİN YÜZÜ-1
UĞUR KÖFE
- ÖĞRETMENİM'E...
M. YAVUZ ÇOLAK
- MAVERA'M
HALİME DOĞRU

EDİTÖRDEN...

Şükürler olsun bir Ramazan'ı daha sağlık ve afiyet içerisinde

SADIK GÖKCE
sadikgokce@hotmail.com

tamamlayıp bayramımızı da kutladık. Atalarımızın dediği gibi "sayılı gün tez geçermiş." Gerçekten de Ramazan ayının nasıl geçtiğini anlayamadık. Belki bunda havaların serin olmasının da bir etkisi vardır. Ama ne olursa olsun bu Ramazan'ı çok rahat ve verimli geçirdiğimizi rahatlıkla söyleyebilirim.

Belki de kırk yıl sonra ilk defa otuz Ramazanda da anam bizimle birlikte idi... Bu bana ayrı bir mutluluk verdi. İkinci mutluluğum on yıldan sonra ilk defa çocuklarımın üçü de yanımda idi bir Ramazan ayında. Bütün ailenin bir arada olması ve iftar sofrasına birlikte oturmak bana ve eşime ayrı bir haz verdi. Farklı bir Ramazan yaşadık bu yıl.

Üçüncü mutluluğumuz da üzerinde çalıştığımız Yaşayan Çumralı Şairle Antolojisi baskıdan çıktı Ramazan ayında. Sıkı ve zahmetli bir çalışmanın ürünü olan bu eser Çumra adına bir ilkti. Bu kitap ile otuz şairimize ait seksen dokuz şiirimiz bir araya getirilip Çumralı kültür severlerin hizmetine sunuldu.

Bu eserin hazırlanması sırasında eşim Anuş Gökce her zaman olduğu gibi yine yanımda idi. Şiirlerin toplanması ve tashihi sırasında yardımlarını esirgemedi. Kendisine teşekkür ederim.

Yine bu eserin hazırlanması sırasında Yeniğün Gazetesinin bütün imkanlarını hizmetime veren ve teknik destek sağlayan Mustafa Arslan'a da ayrıca teşekkür ediyorum. Mustafa Arslan hazırladığım bütün kültür çalışmalarının yayınlanması sırasında bana sonsuz destek verdi. Çumra kültürü için yaptığımız çalışmaların sizlerin elinize ulaşmasında aslan payı Mustafa Arslan'a aittir desem abartmamış olurum.

Yaşayan Çumralı Şairler Antolojisi ismi altında hazırladığımız şiir kitabımızın baskı giderlerini de Çumra Belediyesi üstlendi. Daha önce 9 BİN YILLIK DELİKANLI ÇUMRA ismi altında yayınladığımız ilavenin kitap halinde yayınlanmasını da Çumra Belediyesi üstlenmişti. Buradan Çumra Belediye Başkanımız Recep Candan'a da teşekkür ediyorum bize destek verdiği için.

Çumra Belediyesinden ve Yeniğün Gazetesi sahibi Mustafa Arslan'dan aldığımız destek Çumra Kültür ve Sanat Topluluğu olarak bizi yeni projeler hazırlamak adına cesaretlendiriyor. İnşallah ilerleyen zamanda yeni yayınlarla karşınıza çıkmak nasip olur.

NİYET HAYIR, AKİBET HAYIR...

BİR BAYRAM DA BÖYLE GEÇTİ

ANUŞ
GÖKÇE

Özlemle beklediğimiz ramazan tüm bereketiyle, huzuruyla bir yel gibi geldi geçti. Nasıl geçti anlamadım. Günler birbirini kovaladı ve nihayet bayram geldi.

Bayramı da geri de bıraktık.

Ramazan ayı hep bir koşuşturmayla geçti. Oruca bir gün kala kayınvalidem guatrdan ameliyat oldu. Troit bezi çok fazla şişmiş, soluk borusuna baskı yapıyor-muş. Ameliyatı güzel geçti. İlk gün yoğun bakımda kaldığı için bizleri eve gönderdi-ler. İkinci gün görümcem geldi, yanında o kaldı. Ertesi gün de taburcu oldu. Üç hafta sonrası kontrolü olduğu için onu rama-zanın sonuna kadar bir yere bırakmadık, bizde kaldı. Çok şükür yarası çabuk iyileş-ti. Sesinde biraz kısılma oldu, o da üç ay içerisinde normal haline gelirmiş. Bu ara-da dizlerinde ve bacaklarından çok ıstırabı vardı. Eve doktor arkadaşımız Suat Kıyak'ı çağırarak üç güç boyunca iğne ve lazer tedavisi yaptırdık. Kayınvalidemin vücu-du tedaviye karşılık verdi, eklemeleri ve kasları biraz esnedi. Ağrıdan duramazken kendi ihtiyaçlarını biraz daha rahatlayarak görmeye başladı. Evin içinde küçük küçük yürüyüşler yaptı.

Ramazan ayı içinde iki defa Dinlen-dik'teki evimizin temizliği için gidip gel-dik. Günler kısa olunca yapmak istedik-lerimi tam yapamadan Konya'ya döndük. Arife günü öğleden sonra Köyümüze gi-debildik. Kayınvalidem yanımdaydı, önce-likle onu evine götürdük.

Eve geldik. Eşimle birlikte evi bir parça temizledikten sonra oturmaya hazır hale getirdik. Ben ikinci namazından sonra iftar hazırlıklarına başladım. Konya'dan çocuklar da gelerek Allah ne veriyse on-larla orucumuzu açtık.

Çay sahur ve iftarlarımızın vazgeçil-mezi arasına girdi. İftardan sonra da so-banın üstünde kaynattığımız alüminyum çaydanlıkta demlediğimiz çaylarımızı ke-yifle yudumladık.

Sabah namazından sonra vakit yakın

olduğu için yatmadık. Sadık bey oğlumuzu bayram namazı için kaldırdı. Onlar ha-zırlanıp önden gittiler. Ben de kızlarımla birlikte biraz sonra Bayramlaşmak için kayınvalidemlere doğru hareket ettik. Arabayı küçük kızım Aybala kullandı. Ben unutmamıştım, diyordum ama unutmamış. Rahat bir şekilde kullandığı arabayı yü-reklerimizi hoplatmadan eve kadar getir-di. Büyük kızım Ayşe Selcen de ona mua-vinlik yaptı.

Bu bayramda sarma benden hamur işleri kızlardandı. Allah'a çok şükür gü-zelce yaptılar. İnsanın kızı olması ne kadar güzel. Annenin yükünü üzerinden alve-riyorlar. Oğlu olması da çok güzel. İnsan kendini güvende hissediyor.

Bayram sabahı çocuklar yeni elbise ve ayakkabılarını giymişler, sevinçten bir ora bir bura koşuşturuyorlardı. Ayşe Öykü ve Almına'nın elbiseleri ortalığı yakıyordu. Evin içinde ara sıra dönerek elbiselerinin eteklerini kontrol etmeleri, onların kuş cı-vıltılarını andran neşeleri görülmeye de-ğirdi.

Bayram namazından erkeklerimiz ge-lince sıra ile annemizin (kayınvalidemin) elini öpüp bayramını kutladık. Yaklaşık 19 kişi kaddık. İlk önce akam annemi-zin elini öptü, yengem geciktiği için ikinci olarak Sadık bey, ben inim ve küçük elim ellerini öptükten sonra yan yana durduk ve torunlar, torunların çocukları ve Mus-tafa dayımın oğlu Şevket ve ailesi elleri-mizi öptü. Aybala ile Ayşe şeker ve kolon-ya tuttular.

Annem çocuklara bayram harçlığı ver-di. Bu arada gelinleri de unutmadı. Ço-cukluk günlerimizi yaşatmak için bizlere de harçlık verdi. Gelirimiz var, diye almak istemedik ama o "babanızın parası" alın dedi. Biz de hatıra olsun diye aldık.

Bayram harçlıklarını aldık nasıl olsa

deyip bir şevkle sabah kahvaltısını hazırladık. Bizler kıdemli gelin olduğumuz için genç gelinler ve kızlar bizlere iş yaptırmadı. Oturun dediler, biz de oturduk.

Sofranın vazgeçilmezi çay ve börek. Hemen hemen üç tepsi vardı tükettiğimiz börek. Tek sofraya sığamadık diğer odaya da sini attılar. Peynir, zeytin, domates, salatalık ve yeşillik sabah kahvaltısının ana menüsü idi. Ondandır börekler, tatlılar ve sarmalar vardı. Hemen hemen her bayram ya da özel günlerde sarma sararız. Sarmayı sarmak benim işimdi. Bu kez annem ve küçük kızım da yardım etti.

Kıtlıktan çıkmış gibi yedik. Ben diyetle olduğum halde ipin ucunu biraz kaçırdım. Daha sonra yiyeceklerime dikkat ettim.

Yemek faslı bittikten sonra uzaktaki yakınlarımızı arayıp bayramını kutladım. Yalova'daki yengelerimi aradım. Yüzlerini göremesem de uzaktan seslerini duymak mutlu ediyor beni. Rahmetli İkmal dayımın sesini son duyuşum oldu. Bayramın üçüncü günü vefat etti. Mekânı cennet olsun.

İkinci günü öğleden sonra Konya'ya

geldik. Direk Saraçoğlu'ndaki annemlere gittik. Annemin bayramını kutladık. İzmir ve İstanbul'dan kardeşlerim, yeğenlerim gelmişti. Onlarla kaliteli vakit geçirdik. Hep çocukluğumuzu andık. Ertesi gün yeğenlerim bize geldi. Birlikte çok güzel vakit geçirdik. Onlar bizim çocuklarla eğlenirken Sadık beyle ben önce komşuları daha sonra da şehir içindeki eş dostları bayramlaşmaya gittik. Biz Selçuklu tarafındayken dayımın ölüm haberi geldi. Annem ve kardeşim Yalova'ya gittiler. Biz de eve döndük.

Ben de dayımın cenazesine gitmek istiyordum. Sadık bey "çok yorgunum, kendime güvenemiyorum. Uzun yola dayanmam" diyerek erteledi. Yengemi ve akrabaları telefonla arayarak başsağlığı diledik. Allah nasip ederse seçimden sonra gideceğiz.

Bir bayram da böyle geçti. Acı, hüzün ve sevinç bir arada.

Herkesin bayramı mübarek olsun. Allah devletimize ve milletimize zeval vermesin. Sağlıklı ve mutlu günler gösterson.

Sizlere bir şiirle veda etmek istiyorum.

BAYRAM

Sevgiyle sarıl Allah'ın dinine
İyilikte yarış kendi kendine
Sıkıca bağlan ki gönül ehline
Mevla'm kulunu gözetir elbette...

Fitri sadakanı verirsen eğer
Kalmaz sende tasa, kaygı ve keder
Bir iyiliğini Allah bin eder
Bir ekmeğe muhtaç aş
beklemekte...

Ananın babanın al duasını
Allah göstermez evlat acısını
Zulmetin çekersen sancısını
Şafak sökmekte, zulüm bitmekte...

Orucunu tutan ecrini bulur
Makberi mekânı gülistan olur
Dünya ve ahireti abad olur
Saraylar, köşkler onu beklemekte...

Aşk ve doğrulukta Yunus gibi ol
Hasretle yanmada Veysel gibi ol
Dünyada Rahman'a layık kul ol
Kevser'de Peygamberin (SAV)
beklemekte...

Bayramın olsun gülen gözler
Sefanız olsun vefalı gönüller
Baş tacınız olsun Hakk'ı sevenler
Aşk ile yananlar Allah demekte...

Anuş'um derdimi anlatsam bitmez
Bu gidişin sonu hayra gitmez
Allah'ın nimeti boldur tükenmez
Gece gündüz affını istemekte...

Anuş Gökçe- 16 Aralık 2000
Bağcılar/ İstanbul

BİSİKLET

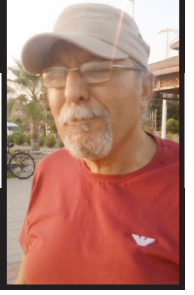
Kendimi bilmeye başladığım yaşlarda, sonradan bisiklet denildiğini öğrendiğim iki tekerli ve üçtekerli vasıtalar görürdüm. İki tekerli olanlarına büyükler – nadir de olsa yaşları benden büyük olan çocuklar -, üçtekerli olanlarına ise, babalarının maddi durumu iyi olanlar binerlerdi. Önünde araba gibi kasası olan üçtekerli bisikletlerin de çocukluk anılarının içinde ayrı bir yeri vardır.

Kerpiçten yapılmış toprak damlı bir evde oturuyorduk. Bu tür evlerin duvarları içten ve dıştan kara çamurla sıvanır, üstleri ak toprakla badana edilir; bazen de bu amaç için kireç kullanılırdı. Oturma odamıza önündeki sundurmadan girer, girmeden önce ayak-kabılarımızı orada çıkarırdık. Kapıyı açtıktan sonra karşınızda gördüğünüz ilk şey, basma perdeyle örtülü bir dolap ve dolabın üzerindeki aynadır. Dolap dediğime bakmayın, bu; kerpiç duvarın içine açılmış, mimarların "niş" dedikleri bir oyuk olup, ortasına bir tahta parçası yerleştirilerek ikiye bölünmüştü. Her iki gözde de günlük kullanım için gerekli olan küçük eşyalar bulunurdu: Taraklar, kolonya şişesi, babamın tıraş takımları, pamuk, pudra vb. şeyler... Her akşam, o dolabın perdesini kaldırır, içinde üçtekerli çocuk bisikleti arardım. Çocuk aklımla, babamın bana bir sürpriz yapacağını düşünürdüm hep. Bu işi bisikletin o küçük dolaba sığmayacağını anladığım dokuz-on yaşlarına kadar sürdürdüm. Ah bu hayal dünyası! O kadar geniştir ki, bir bisiklet iğne deliğinden bile geçiverir bazen. Ben dolaba sığdırmışım, çok mu?

Artık, üçtekerli çocuk bisikletine binecek yaşı geçmiş, büyük bisiklete bineceğim günleri ipe çekiyordum.

Tezlem, Çumra'ya beş kilometre uzaklıkta bir köy olan, Okçu'da öğretmenlik yapıyordu. Dedem de yanında kalırdı. Zaman zaman kısa ziyaretler, okullar tatile girdiğinde ise, bir hafta-on günlük uzun ziyaretler yapardık. Babamın Sulu Ziraat'ta – Topraksu Müdürlüğüne halk arasında böyle denirdi - çalıştığı zamanlardı.

Sulu Ziraat dediğimiz yerin idari binaları

METİN
EREN

Çarşamba çayının kenarına yapılmıştı. Çumra- Okçu yolunun nerdeyse tam ortasına düşüyordu. Çumra'da kalırken, babam işe işyerinin servis otobüsüyle gidip gelirdi. Okçu'da kaldığımız günler, oraya kadar servis olmadığı için teyzemlerin evine bir arkadaşından emanet aldığı bisikletle gidip gelmeye başlamıştı.

Tezlemelerin kiraladığı ev, iki oda bir mabeyinden oluşan, dışı çamurla sıvalı badanasız tek katlı kerpiç bir yapıydı. En çok dikkati çeken yeri, çatıyı örten toprak sıvanın altındaki dışarı doğru uzanan kararmış kamış çelenlerdir. Mabeyinde olan giriş kapısı büyük bir bahçeye açılır, bu evin uzantısındaki ek odaya da bahçeden girilirdi. Burada, ev sahiplerinin "ebe" dedikleri, anneleri olduğunu sandığım yaşlı bir kadıncağız kalıyordu.

Bahçe çok büyüktü. Bir kenarında zaman zaman sırtımı dayayarak kitap okuduğum kalın gövdeli iki-üç ağaç, diğer tarafında tuvalet vardı. Bahçe kapısı iki taneydi. Birisi köyün en geniş sokağına bakar, evin hemen yanında olan diğeriyse, ev sahiplerinin evinin olduğu sokak diyemeyeceğimiz küçük bir boşluğa açılırdı. Kilitli olmadığı için iki yönlü işlerdi bu kapılar. Ev sahipleri, onların çocukları ve köy ahalisinden bazıları, kenardaki sokaktan geçmektense kestirme buldukları için bu yolu kullanırlardı. "Yolgeçen hanı" dediğimiz şey, tam anlamıyla bu olsa gerek (!)

Babamın arkadaşından emanet aldığı siyah renkli bisikletin iki tane kadrosu vardı. Bu arada, bisikletin oturağının yerleştirildiği metal çubuğu, direksiyonun yukarıya doğru uzantısına bağlayan metal aksama "kadro" denildiğini de söylemeliyim. Bu, bisikletin zincirini döndüren çarkın, dolayısıyla pedalin bağlı olduğu tepe noktası alta olan bir üçgenin yere paralel duran uzun kenarını oluşturuyordu. Direksiyon, şimdi alüminyum olduğunu tahmin ettiğim parlak bir metalden yapılmıştı. Sol ve sağ ellerinin konulduğu kı-

sımlarına, plastikten yapılmış uçları yuvarlatılmış ve hafifçe sivriltilmiş el tutma parçaları takılmıştı. Direksiyonun sağ el tarafında zili vardı, sol el tarafına ayna konulmuştu. Madem ki bisikleti anlatıyoruz, zincir dişlilerine bağlı olan iki tekeri, onların üzerindeki çamurlukları, direksiyonun önündeki lambayı arka tekerdeki dinamoya bağlayan kabloları, frenleri ve frenleme tertibatını, arka teker üzerindeki yaylı çengeli olan, eşya taşımakta kullanılan seleyi de eklemeyeyim.

Babam işten dönünce bisikleti ağaçlardan birine dayar, köyde hırsızlık olmadığı için kilitlenmeden bırakırdı. Bisiklete binmezdim ama bisikletin direksiyonundan tutup, onu bahçe içerisinde gezdirmekten çok büyük zevk alardım. Babam ve annem odanın penceresinden bakarlar, "Aman yavaş ol " diye beni uyarırlardı.

Birkaç gün beni takip edip, bisikleti yavaş gezdirdiğimi görünce, takip işini gevşettiler. Ne güzel! Uslu uslu oynuyor, kendi kendime oyunlar buluyordum. Birkaç gün böyle devam ettikten sonra, bisikleti direksiyonundan tutarak daha hızlı yürümeye başladım. Oyun daha da zevklenmişti. Bisikletle birlikte ağaçların çevresinden dolanarak, bahçede koşturmaya da başlamıştım artık. Bir ara ayağım tökezledi. Düşmesin diye bisiklete hâkim olmaya çalışırken kontrolü kaybettim. Direksiyonun sol ucundaki, plastik el tutma yeri gözümün alt çukuruna batmış, bisiklet üzerime düşmüştü.

Çığlığımı duyan annem, babam, teyzem ve dedem hemen koşup geldiler. Ev sahiple-ri, teyzemin evinin yanındaki ebe, bahçeden gelip geçen komşular da vardı gelenler arasında. Ne yapılacağı konusunda akıl veren telaşlı sesler duyuyordum. Dedem, kanayan yere tütün bastı. Güçlkle kanı durdular. Birisi yere düşen gözlüğümü aldı. Camı kırılmamıştı; kırılıysaydı, cam parçaları gözüme batabilirdi. Çerçevesinin kırılıp kırılmadığını hatırlamıyorum. Yara derindi ama direksiyonun ucu gözüme de batabilirdi. Böyle bir şey olmadığı için, Allah'a şükrettiler. "Kaza savar" diye başımdan tuz çevirdiler. Korktuğumu düşünerek annem şeker yedirdi. Bisiklet üzerime düştüğü için, fazla hasar görmemişti. Yaranın tekrar açılması ihtimalini de düşünen babam, beni aynı bisikletin önüne oturtturarak hastaneye götürdü. Tam emin değilim ama babamla annemin konuş-

malarından hastanede iki veya üç dikiş atıklarını duymuştum. O kazanın izi, şimdi bile sol gözümün alt çukurunda durur.

Okçu'da birkaç gün daha kaldıktan sonra, Çumra'daki evimize döndük. Babam emaneten aldığı bisikleti arkadaşına vermiş, servisle işe gidip gelmeye başlamıştı yine. Bisiklet almayı düşünüyordu ama aldığı maaş ancak evi geçindirmeye yetiyordu. Bazen kendi başına, bazen de Sabri eniştem ve Osman amcamla ortak toto oynardı. Annemle konuşurken, "Totodan bir para çıksın, ilk işim bir bisiklet almak olacak " der dururdu. Annem de, "Benim dikiş makinemin ayağını unutma ama" demeyi ihmal etmezdi. İç çamaşlarımızı ve pijamalarımızı, küçük alçak bir masanın üzerine konulmuş bir el dikiş makinesinde dikerdi. Dikiş dikmek için, bu masanın önüne bağdaş kurup oturur, zaman zaman bir çevirme kolu yardımıyla, makinenin iğnesini harekete geçiren tekerleğini döndürürdü. Bu iş yorucu oluyordu tabii ki... Varlıklı komşularından birisinde ayaklı dikiş makinesi görmüş, eski el dikiş makinelerine ayak takıldığını da bir yerlerden duymuştum. O an için, bir hayaldi bunlar. Yakında bu hayallerinin gerçekleşebileceğini hiç düşünmeden, "lâf olsun, torba dolsun" kabilinden aralarında konuşuyorlardı işte...

Bir süre sonra hayalleri gerçek olmuştu. Totodan para çıktı. Büyük ikramiye değildi ama büyük kısmı babamın bisikletini almak için ayrıldıktan sonra, kalan kısım annemin dikiş makinesini almaya yetiyordu.

Babam ikramiyesini aldı. Ertesi gün, o, annem ve ben Konya'ya gittik. Benden küçük iki kardeşimi – en küçüğümüz Meral yoktu o zamanlar- babaanneme bıraktılar. Öğleye yakın saatlerde Konya'ya gittiğimiz için, ilk işimiz Bedesten içindeki lokantalardan birinde etli ekmek yemek oldu. Masamıza gelen garsona sipariş verilirken, annem, fazladan iki tane daha istemiş, onu da paket yapmalarını rica etmişti. Biz burada güzel şeyler yerken, evde kalanları düşünmemek olmaz, yoksa yedikleri boğazından geçmezdi. Yemek bitiminden sonra, Konya'nın en meşhur pastanelerinden biri olan, Hükümet Meydanı'ndaki bir pastanede – Kenanlar Pastanesi-supangle yedik. Bu pastaneyi, parlak formika kaplı renkli masaları ve sandalyeleri ve tavanında asılı büyük bir pervanesi olan vantilatörleriyle hatırlarım. Sonra, babaanneme ve

çevredeki yakınlarımıza, "çam sakızı çoban armağanı" diyebileceğimiz hediyeler aldık. O kadar para kazanmıştı babam, eve eli boş dönemezdik herhalde! . Bu arada, kardeşlerim için şemsiye çikolata almayı da unuttular. Biz, paketleme imkânı bulmadığımız supanglelerle – sup dedik o zamanlar- keyif yaparken, onları ihmal edemezdik. Annemin ve babamın içinden tutardı yoksa.

Kazanılan ikramiyeyle böyle küçük zevkler yaşarlarken, annem ve babam "Bir günün beyliği, beylik" diyorlardı neşe içinde. Nihayet, asıl amacımızı gerçekleştirmeye sıra gelmişti. O zamanlar, Konya'nın en büyük alışveriş merkezi, halk arasında "Kapalı Çarşı" olarak da denilen "Saray Çarşısı" idi. Neler bulunmazdı ki bu çarşıda! Elbiselik ve perde-lik kumaşlar, konfeksiyon giysiler, renk renk yünler ve orlonlar, porselen ve cam eşyalardan oluşan züccaciye ürünleri, bisikletler, radyolar, dikiş makineleri... Çocuk olarak, tabii ki en çok dikkatimi çeken şey olan, çıkıştaki dükkânlarda bulunan envai çeşit oyuncakları da saymasam olmaz. Her şey yeniydi burada. Yeni kumaşların, yeni metalik ürünlerin, yeni züccaciye ürünlerinin vb. yeni olan her şeyin kendine özgü kokusu sinmişti etrafa. Her taraf ışıklar içindeydi. İkinci katta yürürken, üzerine çapraz şekilde demirler atılmış, aydınlatma yerleri vardı. Oradan aşağıya baktığımda, mağazaları ve telaşla yürüyen insanları görürdüm. Sanırım, bu insanlara tepeden bakmanın başka bir yolu vardı (!).

Önce vitrinleri inceledik. Babam vitrindeki koyu yeşil renkli, zincirlerinin üzerinde aynı renkten bir muhafazası olan, üçgen gövdenin arka teker tarafındaki kenarlarının birinin üzerinde, yine koyu yeşil renkli pompa takılı, "RUDGE" markalı bir bisikleti çok beğendi. Mağazaya girdik. Uzun pazarlıklardan sonra, babam bu bisikleti almaya karar verdi. Aynı mağazada, ayaklı dikiş makineleri ve el dikiş makineleri için ayak olarak düşünülmüş masalar da vardı. Annem de bu masalardan birini seçti. Bisiklet ve ayaklı masa parçalı halde mukavvadan yapılmış ambalajları içinde satılıyordu. Mağazadaki tezgâhtar çocuk, bunları, Çumra Garajına kadar taşıyacak bir yaylı araba veya üçtekerli bisiklet bulması için gönderildi. Aldıklarımızın parasını ödedikten sonra, taşıma vasıtasını beklemek için kapalı çarşının önüne çıktık. Çıkışta beklerken oyuncakçıya uğramamak olmazdı. Bana

ve evdeki iki kardeşime oyuncaklar alındı. Derken, kasasında az önce gönderilen tezgâhtarın oturduğu yaylı araba çarşının önünde durdu. Mağazadan daha önce getirilmiş olan büyük paketler arabaya yüklendi. Biz de arabaya binince, arabacı kamçısını şaklatarak ata uzun bir "deh" çekti. Çumra garajına doğru yollandık.

Paketler arabadan indirildi. Bir saat sonraki otobüs için bilet aldık. Geldiğinde kalkışa on beş dakika vardı O zamanın otobüsleri uzun burunlu, küçük camlıydı. Bagajlar otobüsün üzerine yığılıyor, bu amaçla yapılmış demir çerçevelere sıkıca bağlanıyordu. Bu işi yapmak için, muavinin arkadaki merdivenleri çıkması gerekirdi.

Çumra'ya gelince, eşyalar garajda bekleyen yaylı arabalardan birine yüklendi. Eve gelince, babam mukavva ambalajı içindeki bisiklet parçalarını bahçede monte etti. Ayaklı masayı da kurduktan sonra, evdeki eski el dikiş makinesini üstüne taktı. Yeni bisikletine binmek için sokağa çıktı. Annem, artık ayaklı masası olan dikiş makinesini denemek için, önüne bir sandalye çekip oturdu. Makinenin üzerine konulduğu masa boşta kalınca, bir çalışma masamız olmuştu artık. Önce-leri, yazarak yapmamız gereken ödevleri, kilimin üzerine yüzüstü uzanarak yapardık. Önümüzdeki defterin üzerine yazı yazmak ne de zor olurdu! Yaşımız küçükken bu masanın önüne bağdaş kurarak yapardık bu işi. Lise yıllarında sırtımı yerdeki hasır yastıkların birine dayayarak, masayı dizlerimin üzerine alıyordum. Eylül sınavlarına hazırladığım üniversite yıllarında ise, masa yine dizlerimin üzerindeydi. Sadece sırtımı dayadığım yer değişmişti: Yumuşak minderli bir divanın üzerine konulmuş, yumuşak yastıklar.

Yeni bisikleti gören ve ayaklı masayı duyan akraba ve komşular, "Hayırlı Olsun" ziyaretlerine gelmeye başladılar. Derken, hayat normal akışına döndü. Babam işe bisikletiyle gidiyor, annem dikişlerini ayaklı makinede dikiyordu. Bense ilkokul üçüncü sınıfa, yani büyük bisikleti kullanabilecek yaşa gelmiştim. Bisiklete binmeyi öğretmesi için, babamın başının etini yiyordum.

Bir Pazar günüydü. Babam, "Haydi Metin gel, sana bisiklete binmeyi öğreteyim" dedi. Sevinçle koşarak dışarı çıktım. Bisikleti bahçe kapısından daha kolay çıkarmasına yardımcı olmak için, kapıyı yana açarak tuttum.

Bu bisikletin tek kadrosu vardı. Plastik el tutma yerleri gri renkteydi, uçları ise sivriltilmemişti. Siyah sert deriden yapılmış bir oturağı ve oturağın üzerine yerleştirildiği metal çubuğun arkasına bağlanmış, siyah deriden bir takım çantası vardı. Onun içinde, gerektiğinde bisikleti söküp takmak için kullanılan anahtarlar olurdu.

Boyum kadroya ve oturağa erişmeye yetmediği için, bisiklete binmeyi "bacak arası" denilen yöntemle öğrenecektim. Bu yöntemle göre, babam, "devrilmesin" diye bisikleti arkadan tutarken, ben sağ ve sol elimi direksiyona tutuyor, bisikletin üçgen gövdesi arasından geçirerek ayaklarımı pedala yerleştiriyor, başlangıçta pedali tümüyle çeviremediğim için, yarıya kadar bastırıp bırakıyordum. "Yarım Pedal" deniyordu bu işleme. Şimdi düşünüyorum da, kekeleyerek konuşmak gibi bir şeydi. Düşe kalka ilk acemiliği attıktan sonra, babam arkadan tutmayı bırakmıştı. Bir hafta-on gün sonra pedali tamamen döndürebiliyordum artık. Yaşım ve boyum büyüdükçe, ayaklarımı kadronun üzerinden atıp, ayağa kalkık konumda, kıcımlı bir sağa bir sola kıvrılarak bisiklet sürme aşamasına geldim. Oturağa oturarak, bisikleti normal bir şekilde sürmeye başlamam, sanırım lise çağlarını bulmuştu.

Maddi durumu iyi olanlar dışında, bizim kuşak bisiklete binmeyi hep yukarıda anlattığım gibi, büyük bisikletleri kullanarak öğrenmiştir. Birbirine benzemese de, hep bisiklete binme hayalleri kurmuşlardır. O yüzden, bisiklete binmeyi öğrenmek bir tutku olmuştur, bizim kuşak için.

...

Bandırma'da çalıştığım yıllar. Oğlum üç yaşını doldurmak üzere... Eşim ve ben, oğlumuzun elinden tutmuş, Bandırma'da "Cumartesi Pazarı"nın kurulduğu sokaklardan birinde yürüyoruz. Etraf تنها olduğuna göre, pazarın kurulmadığı günlerden biri olmalı. Akşam olmak üzere... Bandırma'nın poyrazı da yok. Havada hafif bir esinti var sadece. Bandırma'nın meşhur oyuncakçısının önünden geçerken, mağazanın önündeki kaldırma dizilmiş oyuncaklar arasındaki üçtekerli bisiklet dikkatimi çekti. Eşim ve oğlum fark etmemişti bile. Gözleri çeşitli oyuncaklar arasında gidip geliyordu. Çocukken kurduğum hayaller geldi aklıma. "Oğlum, şu bisikleti alayım mı sana?" dedim. Diğer

oyuncaklara yoğunlaştıkları için, duraksadılar önce. Sonra işaret ettiğim yere baktılar. Mavi tekerli, gövdesinin bir kısmı kırmızı, bir kısmı sarı renkli sert plastikten yapılmış bir bisikletti. Çocukluk hayallerimi süsleyen, metalden yapılmış bisikletlerin yerine tutmazdı ama olsun, yine de çocuk bisikletiydi işte.

Mağazaya girip aynısını aldık. Sokağa çıktığımızda oğlum binmek istedi hemen. Yollar yokuşlu olduğu için izin vermedik. Sahile yakın Cumhuriyet Meydanına yöneldik. Orada doya doya bindi. Sonra lojmana doğru yürüdük. Bisikleti oraya kadar elde taşıdım. Eve girince, eşim tekerlerini lavaboda yıkadı. Kurulayıp, oğlumuzu verdi. Onun en sevdiği oyuncaklığıydı artık. Odadan odaya dolaşıyordu.

Ben hayalini kurmuştum, çocuğumuz birebir gerçeğini yaşıyordu. Kendime alınmış gibi sevindim. İlkula gelince, yanındaki küçük tekerleriyle desteklenen bir bisiklet aldık. Biz sahildeki "Kardeşler Çay Bahçesinde" çay içerken, o meydanı turluyor, bazen de akranı çocuklarla yarış ediyordu. Sonra, terden sınısıklam olmuş şekilde geliyordu masamıza. Eşimin ilk işi, terini alsın diye, oğlumun sırtına koyduğu bezi, çantasındaki yedeğiyle değiştirmek olurdu. Bu işi yapmadan önce, bütün annelerin bildiği bir şey olsa da, çıkardığı bezle sırtındaki terleri emdirerek sildiğini söylemeden geçemeyeceğim. Bir süre sonra, bisikletin yandaki destek tekerlerini de çıkardık. İki tekerli bisiklete binmeyi öğrenmişti artık. Beşinci sınıfa gelince, destek tekerleri olmayan, standart ölçülere yakın bir bisikleti oldu oğlumun. Orta birden orta ikiye geçtiği yıl, emekli oldum, Konya'ya yerleştik. Liseye gelinceye kadar, o bisikletle mahallemizin sokaklarını arşınladı. Ana caddelelere açılmayı düşünüyordu ama sanırım, Konya'nın trafiğini görünce, daha büyük bir bisiklete binmeye yeltenmedi hiç.

Bir ara, "Bazı şeyleri, kendileri istemeden çocuklarımıza vererek, hayal kurmalarını mı engelliyoruz acaba?" diye düşünmüştüm. Zamanla bu düşüncemin yersiz olduğunu anladım. Sadece, bisikletle ilgili özel bir konudaki hayalleri engellemiş olmak, hayal gücünü kısıtlayamazdı. Doğası gereği, insanın hayal gücü o kadar geniştir ki, bir yerden kısıtlanamaz bile, kendine başka kanallar bulur. Demek ki, kendime haksızlık etmişim.

ESKİ RAMAZANLAR

VAHDET
KAYA

Cocukluk günlerimi geçirip çok güzel anılar biriktirdiğim evimiz, İzzetbey Mahallesi Sarmaşık Sokakta bulunuyordu. Sebepni bilmiyorum ama sokağımızın ismi sonradan Zambak Sokak olarak değiştirilmişti. Çumra'da sokak isimlerinin rakamlarla değiştirildiğini duyduğumda ise çok üzülmiştim, iki güzel çiçek adıyla anılan bizim sokağın akabeti de muhtemelen aynı olmuştur diye tahmin ediyorum.

Bugün siz kıymetli okuyucularımıza, çocukluğumuzun ramazan ayı ve ramazan bayramlarından bahsedeceğim.1980 yılına kadar Çumra'mızın gerek ekonomik durumu gerekse de fiziki yapısında büyük bir değişiklik olmadığından hemen herkesin yaşantısı birbirinin aynı gibiydi. Daha sonraki yıllarda ise, bilhassa göçmen mahallesi sakinlerinde çok büyük değişim yaşanmış, yeni gelenlerin gelenek ve göreneklerinin farklı olmasından dolayı da ramazan günleri kısmen farklı yaşanmaya başlamıştı. Günümüzün gençleri o günleri büyüklerinden mutlaka dinlemişler ama o güzel anları bir kez daha hatırlamanın faydalı olacağı kanaatindeyim.

İnsanın nefesine karşı verdiği savaşta güçlü olmasına katkı sağlayan iki önemli silahı vardır. Bunlardan birisi Allah korkusu diğeri ise oruçtur. Bu makalede orucun faziletlerine değinmeyeceğim ancak sadece bana has bir durum mudur onu da bilemiyorum ama hatırlayabildiğim çocukluk anılarının büyük çoğunluğunun ramazan aylarına ait olması ayrıca oruçlu iken okuduğum kitapları sanki biraz önce okumuşum gibi bütün detaylarının halen hafızamda yer alıyor olmasını tuttuğum oruca borçlu olduğumu düşünüyorum.

Biz çocuklar Ramazan ayının yaklaştığını, mahallemizde ki anne ve genç kızların imcece usulü erişte kesmeye başlamalarından anlardık. Komposto ya da hoşaf eşliğinde yenen erişte sahur sofralarının olmazsa olmazlarının ilk sırasında yer alırdı. Oruca alışma sürecinde ramazan ayının başında, kadir gecesinde ve arife gününde olmak üzere üç gün oruç tutardık. Bilhassa arife günü mutlaka tutmamız tembihlenirdi, o gün kurtlar ve kuşların bile oruç tuttuğu söylenirdi. Hiç unutmuyorum arife günü bahçemizdeki ağaçların altında tavuklarla beraber serçelerin de yem

zediklerini gördüğümde büyük şaşkınlık yaşamıştım. O gün o sözün arife günü oruç tutmanın çok önemli olduğunu belirtmek için kullanıldığını öğrenmiş oldum.

Ramazan ayında iftar sofralarının vazgeçilmez yiyeceklerinden biri yumurtalı ve susamlı pide bir diğeri ise etli ekmeği. Etli ekmeği yapmak için finna babamla birlikte bazen ben de giderdim. Orada ilk dikkatimi çeken konu, finnda ki müşterilerin hemen hepsi etli ekmeğin ezan okunmadan on dakika kadar öncesi çıkmasını arzu etmelerinden kaynaklanan telaşlı bir hava olmasıydı. İftar sofrasına soğumadan yetiştirmek çok önemliydi çünkü etli ekmeği soğursa tadının kaçması bir yana birde onu evde ısıtmak gerekcek bu da orucun son anlarında yapılan duaların ya da televizyonda ki iftar programının kaçınılmasına neden olurdu.

İster oruçlu olalım ister oruç tutmadığımız gün olsun, mahallemizde ki arkadaşlarımızla iftarlarımızı alıp minarenin ışıklarının yanmasını beklemek en çok heyecan yaşadığımız anlardı. Ezan sesini duyar duymaz hep birlikte 'ezan okundu' diye bağırarak evlerimize dağılırdık. İftar sonrası abdest alıp teravih namazı kılmaya giderdik. Namaz biter bitmez biz evimize dönerken abilerimiz kahveye gider sahuraya kadar da gelmezlerdi. Bu durum Ramazan ayında onlara tanınan bir ayrıcalıktı. Ramazan ayının son haftasında Hulusi amcanın peşine takılmış çocuklardan oluşan kalabalık bir gurupla mahallemize gelmesi bayram coşkusuyla hemen hemen aynı duyguyu yaşattı bizlere.

Arife gününden birkaç gün önce bayramlıklarımız alınırdı. En telaşlı ama dolu dolu yaşadığımız gündü arife. O gün annem erkenden kalkar, bayram da misafirlere ikram etmek için su böreği ve baklava yapardı. Baklavaların şerbeti bayram sabahı dökülürdü. Öğleye yakın babamın bayram şekerlerini getirmesiyle heyecanımız bir kat artardı. Oruçlu olduğumuz için tadına bakamazdık ama büyük bir heyecanla kese kâğıtlarını tek tek açıp o günün iftarlığını seçerdik.

Ramazan ayının en duygusal anları ise, arife günü ikinci namazı sonrası Ulu camii önünden hareket ederek mezarlık ziyaretine gittiğimiz zamanlardı. İlk önce dedemin ve babaannemin mezan başında okuduğumuz dualarla başlayan mezarlık ziyaretimiz, vefat etmiş bütün akrabaların mezarlarını dolaşmakla devam edip, hafızların duaları sonrası okuduğumuz Fatiha suresi ile sonlanırdı.

Bayram sabahı erkenden kalkıp bayramlıklarımızı giyerek bayram namazı için ben Çaybaşı camisine giderken abim Hürriyet İlkokulunun bahçesine bitişik olan Ak Cami'ye babam ise Çarşı camisine giderlerdi. Namaz sonrası eve döndüğümüzde Annem kahvaltı sofrasını hazırlamış olurdu. Kahvaltı sonrası ailecek bayramlaşıp babamızdan bayram harçlığını da aldık mı, elimizde torbalarla komşulardan şeker toplamaya giderdik. Öğleden sonrası, bayram harçlıklarımızla mantar ya da çat-pat almak için açık olan bakkal dükkânını aramakla geçirdi. Akşamları ise topladığımız şekerlerin içerisinde sevdiğimizimizi ayırmak en zevkli dakikalarımız olurdu.

Televizyon yayının başladığı yıllarda, Kandıralı ve ekibinin çaldığı müzikler, bayram sabahına çok büyük bir lezzet katmıştı. Akraba ve komşulara yaptığımız bayram ziyaretini üç güne sığdırmak oldukça zor olurdu. Eski bayramları özlemle anmamızın nedenlerinden biri de buydu. Gideceğimiz o kadar çok kapı vardı ki hepsini üç güne sığdırmak için babamla annemin önceden plan

yapması gerekiyordu. Ziyarete gittiğimiz evlerde bir başka akrabamızla karşılaşır bayramlaşırdık ama bu durum onların evine gitmemize gerek kalmadığı anlamına gelmezdi. Çok yaşlı olan büyüklerimiz hariç, ziyaretine gittiğimiz akraba ya da komşuların ertesi gün bize gelmesi aynı kişilerle bir kez daha bayramlaşmamızı sağlardı. Bu geleneğin bazı illerde olmadığını emeklilik öncesi mesai arkadaşlarımdan öğrenmişim.

Eski ramazan günlerini unutamamızın en büyük sebebi olarak, akraba ve komşularımızla olan ilişkilerimizin günümüze kıyasla daha sıkı olması ve o günün insanlarının maddiyata fazla önem vermemiş olmalarına bağlıyorum. Maaşesef günümüzde ki çalışma şartlarının zorluğu insanlarımızı her geçen gün daha fazla yalnızlığa itmeye kalmıyor, bir taraftan da maddiyata olan ihtiyacın gün be gün hızla artmasıyla, aşırı sayılabilecek bir oranda bencilleşmelerine neden oluyor. Bu durum yakınlarımızla olan bağımızın giderek zayıflamasını, birçok geleneğimizin de unutulmasını beraberinde getiriyor. Eski günlerde ki güzel gelenekleri çocuklarımıza sık sık hatırlatmaktan asla vaz geçmemeliyiz. Yoksa birkaç nesil sonra bizi biz yapan o güzel değerler tamamen yok olup gidecektir.

Çocukluk anılarını okuduğunuz için siz kıymetli okurlarımıza, bana bu ilavede bir kez daha yazma fırsatı veren Sadık Gökce kardeşime ve emeği geçen bütün personele teşekkür eder, saygılarımı sunarım.

DUYDUN MU ?

Ela gözlüm sen bu ilden gideli
Bizim bağda güller soldu duydun mu?
Taş olup kaldılar soğan-ekmeğim
Birde bağırma taş bastım duydun mu?

Karla doldu saçım şu geçen bahar
Yokluğun gönlümde acı bir rüzgâr
Bilsen söylenmedik daha neler var
Hasret ateşinde sen de yandın mı?

Bülbüle çevirdi bu sevda beni
Anarım yüzünde o kara beni
Bir gün görürse şu gözlerim seni
Deli-divâneye döner duydun mu?

Hatırna gelmez mi sıla yelleri
Hasretle kırıldı sazın telleri
Gel de açıversin bağın gülleri

**NURİ
GÖKSEL
İNAN**

Gülsüz bülbül öldü sende duydun mu?

Seni arar her an şu Nuri Göksel
Kerem et sevdiğim bir an için gel
Şu kazma şu kürek şu belli: bel
Bir avuç toprak at üste duydun mu?
Vezin:Hece.Durak 6+5=11

Söz sânatı:Cinas

Tür:Koşma

Tespit eden(Şair)Nuri Göksel İNAN Türkmencamili

BİR ZAMANLAR

Bir zamanlar...
Alır götürür bu söz beni.
Nice anılar, nice hatıralar saklıdır
"Bir zamanlar" da.

Kimisi tebessümle, kimisi hüznle hatırlanır.
"Bir zamanlar" rengârenk yaşanmış bir hayatın, şimdiki zamana siyah beyaz yansımasıdır.

Çetin şartlar, zor koşullar kolay yaşanırdı bir zamanlar... .

Mutluluklar hüznle, varlıklar yokluğa galip gelirdi hep. Umutsuzluk ve darlık ne kadar yakın olsa da, hep uzaktaki umut ve dirlik görülürdü.

Bir zamanlar güneş doğardı her sabah.

Ve şahit olurduk hepimiz gün doğumuna.

Henüz sabah mahmuruluğunu atamadan düştüğümüz tozlu yollarda, bir elimizde çapa, diğer elimizde azığımızla bir bayrama gider gibi mutlu giderdik bağ/bostan çapasına.

İlk önce bir kızzlık, ardından güneşin yavaş yavaş yüzünü göstermesi ile tavan yapardı coşkumuz. Önce elimizdeki ağırlıkları yavaş yavaş büyüklerimize verir, sonrasında ayaklarımızdaki ayakkabıların ağırlığından kurtulurduk girişeçğimiz yarışlarda ağırlık yapmaması için.

Kadife gibi yumuşacık toprak ayaklarımızı acıtmaz, yere her basışımızda "pof-pof" diye un topağı gibi dağılıverirdi ayaklarımızın altından.

Bostanlığa vardığımızda önce "çapa kapma" savaşı yaşanırdu küçükler arasında. Amaç en iyi çapayı kapma mücadelesi. Fakat çok geçmeden eldeki çapalar tek tek bırakılır, işin yerini oyun alırdı.

Yükselen güneşin kavurmaya başladığı bedenlere yorgunluk ta eklenmeye başlayınca, büyükler küçüklerden medet ummaya başlarlar, yardım etmemiz konusunda bize çağrı yaparlardı. Fakat oynanan oyunlar sonucunda büyüklerden daha fazla yorulan küçük bedenler bu çağrıyı pek dikkate almaz, ne zaman dönüleceği yönünde mızızlanmaya başlardı. Bu mızızlanmalara açlık ve

YAKUP KILINÇEL

susuzluk ta eklenince, bir ağaç gölgesinde açılan azıklar etrafına oturulur, azıklarda bulunan haşlanmış yumurta, patates, peynir, domates gibi yiyecekler büyük bir iştahla yenilirdi. Kola, gazoz bilinmez, ılımış suyla yapılan ayran soğuturdu yanmış ciğerleri.

Kavurucu güneş altında yaya yapılan 3-4 kilometrelik dönüş yolculuğu ayrı bir mutluluk içerisinde geçirdi. O güne ait işlerin bitirilmesi ile kazanılan huzur, galip gelirdi günün yorgunluğuna... .

Öğle sıcağı yüzünden evde yapılan 3-4 saatlik dinlenmelerle dinçleşen bedenler, günün serinlemeye yüz tutması ile yeni bir işe koşardı.

Kimisi harman yerindeki işlerine, kimisi tarlalara yönelirdi... .

Akşamın yaklaşması ile birlikte kırlardaki kalabalıklar evlere yönelirdi.

Yayılmadan gelen hayvanların ayrılması, barnaklarına yerleştirilmesi, hayvanlar ve evin ihtiyacı için kuyulardan su çekilmesi ile bitirilen işlerin yerini, akşam yemeği yapma telaşı ve birazdan yanacak gaz lambasının isini silme telaşı alırdı.

Genizleri yakan gaz kokusu eşliğinde yanan gaz lambasının aydınlatığı evde, yer sofrasında "Allah ne vermişse" bulunan yemekler yenirken kimse şikâyet etmezdi günü birlik aynı yenen yemeklerden.

"Çat kapı" geliverirdi misafir.

Çünkü bilirdi ayrı-kaynığın olmadığını.

Kimse yorgunluktan şikâyet etmez, geç vakitlere kadar hoş sohbetlerle gönüller şenlenirdi. Büyükler kendi aralarında sohbet ederken, akşama kadar birlikte oynayan çocuklar, uzun süredir ilk kez kavuşmuşçasına mutlu olur, kendi oyunlarına daldardı. Gece vaktine doğru yer sofrasına getirilen kavurğa, kollemler, kuru üzüm, iğde gibi çerezler ise günün finali olurdu.

Her mevsim farklı yaşanırdı bir zamanlar.

İlkbahar demek, küçükler için çobanlık demektir. Henüz doğalı 2-3 ay olmuş kuzuların, baharda çıkmış taze otları yeni yeni yiyecek hale gelmeleri yüzünden hâsıl olan çobanlık görevi küçüklerin olurdu.

Çobanlığın en zor tarafı erken uyandırılmaydı.

Uykunun en tatlı yerinde "Haydi kalk" sözü adeta bomba gibi düşerdi beyinlere. Üç-dört kez tekrarlanan bu komuttan sonra ister istemez kalkılır, anne tarafından hazırlanan azık, bele bağlandıktan sonra meranın yolu tutulurdu.

Sabah mahmurluğu yüzünden asılmış suratlar, sağda solda beliren diğer küçük çobanların görülmeye başlanmasıyla tebessüm dönmüşüdü.

İlkbahar, yeniden doğmak gibiydi.

Yeni yeni uyanan doğayla birlikte çocuk gönüllerimiz de yeşerir, çiçekler açardı adeta. Yemyeşil kırlarda oradan oraya savrulan kelebeklerden farkımız, onların kanatları, bizimse ayaklarımız vardı. Onun haricinde farkımız yoktu yaşanan ilkbahar coşkusundan.

Aşırı yemeden dolayı kamaşan dişlerimiz yüzünden akşam yemeğini yiyemezken, söz verirdik yarın daha az kayısı ve badem çağlası yiyeceğimize dair. Fakat her gün yeni sözler vermek zorunda kalırdık yarın için.

Yağmurlar yağardı bir zamanlar ilkbaharda. Mis gibi toprak kokardı her yağmur anında. Nisan yağmurlarında dışarıya kap-kacak konulur, içerisinde biriken yağmur suları içilirdi şifa niyetine...

Yaz demek "harman" demektir.

Her ne kadar yaz sıcaklığı yüzünden çalışma koşulları zor olsa da, kimse bundan şikâyet etmezdi. Çünkü bir yılın geçimi yazın yapılan çalışmalar ile kazanılırdı. Ambar ve kilerlere girecek tahıl, hububat ve meyveler yaz çalışması ile elde edilirdi.

Bir zamanlar, unumuzu kendi mahsulümüzden öğütür, ekmeğimizi kendi unumuzdan yapardık. Metrelerce öteden duyulurdu taze pişen ekmeğin kokusu.

Yazın toplanırdı dallarından elmalar, kayısılar.

O kadar çok olurdu ki, "kak" yapırdı ortasından ayrılan kayısılar.

Ambardaki arpanın üzerinde yarı beline kadar gömülmüş olan kavun ve karpuzlar kışa kadar dayanır, kışın da yenilebilirdi.

Sonbaharda iğdeler toplanır, sonbaharda bağ bozumu yapılırdı.

Toplanan üzümler "şırana" denilen yere sepet sepet dökülür, ardından, ayaklarında çizme ile güçlü kuvvetli kişilerin çiğnemesi ile üzümlerin suları yavaş yavaş akardı şırananın borusundan. Pekmez yapmak için kazanlara dolan bu şıradan büyük küçük kim varsa doya doya içerd.

Ardından kazanlar yanan ateşe koyulur, şıraların pekmez yapılmasına geçilirdi. Burada ayrı bir bekleme heyecanı sarardı küçükleri.

"Köpük yeme" heyecanı.

Şıralar kaynayıp ta pekmez olma aşamasında, kazanların ağızları baloncuk baloncuk pekmezköpükleri ile dolardı. Kazan başında bulunan büyükler tarafından bu köpükler bir kepçe ile alınarak tabaklara koyulur ve etrafta aç kedi gibi bekleyen küçükler için ikram edilirdi. Anında bitirilen tabaklar, yeni "köpük" koyulması için tekrar kazan yanına gönderilirdi.

Yazlar ne kadar sıcak olursa, kışlar da o denli çetin geçirdi bir zamanlar.

Aralık ayı ile birlikte karlar yağmaya başlardı.

Bazen o kadar kar yağışı olurdu ki, damların boya yağar, yollar kapanırdı. Böyle günlerde konu komşu toplanır, ellerde kürek ile saatlerce uğraşarak yolları açarlardı.

Damları toprak olan kerpiç evlerin, karların erimesi ile içlerinin akmaması için kürünmesi de ihmal edilmemesi gereken bir görevdi. Bu iş sırasında zaman zaman küçük kazalar yaşanır, damdan düşmeler meydana gelirdi. Yerde bulunan yoğun kar tabakası yüzünden her ne kadar ciddi yaralanmalar olmasa da, yine de küçüklerin bu iş esnasında dama çıkmasına izin verilmezdi. Ama ne yapar eder, yine de damlara küçükler de çıkardı...

Ne kadar da karlar kürünmüş olsa, yine de akardı evlerin damı.

Evlerin akması o kadar sıradandı ki, akıntının şiddetine göre ya bir kova veya bir çanak, içerisine bez konularak damlayan yere koyulur, damlaların şıprıtısına sobanın üzerinde kaynayan güğümün sesi ile sobanın kenarında uyuyan kedinin mırıltısı karışırdı. MUTLULUKSA, sobadan çıkarılan yarı yanmış patatesin ellerin yanması ve dudakların is olmasına aldırmadan yiyelebilmektir.

İÇERİ ÇUMRA'LI ŞEHİTLERİMİZ

Bu aziz vatanın kara bağrında vatan ve milletin bekası için şehit olup yatan babayiğitlerimizin mekânları cennet makamları yüce olsun. Şehitler kervanında vatanımızın her ilinden ilçesinden ve köyünden kahramanlarımızın olduğu gibi İçeri Çumra'mızdan da şehitler diyarında bizleri temsil ettiğine inandığımız kardeşlerimiz var. Ülkemizin birlik ve beraberliği için mücadele eden kahraman askerlerimizden görev sırasında şehit olan dört kardeşimiz mevcuttur. İçeri Çumra Mezarlığı içinde şehitlerimiz için ayrılan şehitlikte bu kahraman şehitlerimiz ebedi mekânlarındalar.

Önceki yıllarda İçeri Çumra Mezarlığı içinde ayrılmış bir şehitlikteki mezar taşlarının yıpranması, taş üzerinde yer alan yazıların solgunlaşması ve alan içerisindeki parke taşlarının kırılması dolayısıyla bakıma ve yeniliğe ihtiyaç duyan şehitlik, Çumra Belediye Başkanı Halit Oflaz tarafından 26.06.2020 tarihinde yeniden düzenlenmiştir. Belediye ekiplerince Çumra'nın ilçe oluşunun 94. yılında şehitlerimizin mezarları tamamen yenilenerek aziz şehitlerimize yakışır bir hale getirilmiş ve şehitlik girişine restorasyonla ilgili yazı konulmuştur.

Şehit Bülent AYTEN

Bülent Ayten İçeri Çumralı ilk şehidimizdir. 27.01.1974 tarihinde İçeri Çumra kasabasında dünyaya gelmiştir. Konya Selçuklu Meslek Lisesinden mezun olmuştur. Askere gittiğinde henüz bekârdı. Acemi eğitimini almak için Isparta Eğirdir Komando Birliğine katıldı. Dağıtımda sonra Hakkâri Çukurca Tuğay Komutanlığı emrine verildi. Burada beş ay kadar askerlik yapmış olan Bülent Ayten havan topçusuydu. Teröristlerin gece saat 03:00'te aniden yapmış oldukları bir baskın sonucu 21.06.1995 tarihinde şehit düşmüş-

PROF. DR. MEVLÜT MÜLAYİM

tür. Şehidimiz büyük bir kalabalık tarafından karşılanıp İçeri Çumra mezarlığında şehitlik olarak ayrılan alana defnedilmiştir. Kendisine Allah'tan sonsuz rahmet, ailesine, kasaba halkına ve yüce Türk milletine baş sağlığı dileriz.

Şehit Hakan ÇİLA

Mehmet oğlu Hakan Cila, 09.02.1974 tarihinde İçeri Çumra'da doğmuştur. Bekâr olan Hakan Cila'nın ailesi Minarealtı mahallesinde oturmaktadır. Piyade er olarak Şırnak'ta vatani görevini yaparken Gabar Dağı- Sırmalı Tepe'de PKK terör örgütü ile çıkan çatışmada 01.07.1995 tarihinde şehit olmuştur. Şehit Hakan Cila İçeri Çumra'da Şehitliğine defnedilmiştir. Allah'tan şehidimize rahmet, ailesine ve Türk Milletine de başsağlığı dileriz.

Şehit Ahmet ELBUĞA

Çumra İlçesi İçeri Çumra Kasabası nüfusuna kayıtlı olan Ahmet Elbuğa 1976 yılında dünyaya gelmiştir. İlkokulunu İçeri Çumra'da okuyan Ahmet Elbuğa maddi imkânsızlıklar ve diğer sebeplerden dolayı tahsil hayatını devam ettirememiştir. Ayakkabı tamircisi olarak çalışmakta iken askerlik çağı geldiğinde vatani görevini bir an evvel yerine geti-

rip hayata atılmak arzusunda olan Ahmet Elbuğa askerlik hayatına Çanakkale'de ace mi birliğinde başlamıştır. Acemi birliğindeki görevini tamamlayan Ahmet Elbuğa dağıtım sonrası Batman'a usta birliğine gitmiştir. Batman'da nöbet esnasında teröristlerin silahlı saldırısına maruz kalan Ahmet Elbuğa 24.06.1997 tarihinde şehit düşmüştür. Bekâr olan Şehit Ahmet Elbuğa büyük bir kalabalık eşliğinde askeri törenle İçeri Çumra mezarlığında şehitliğe defnedilmiştir. Allah şehidimize rahmet eylesin. Ailesine ve Türk Milletine başsağlığı dileriz.

Muhammed Mustafa Koca:

İçeri Çumra 1996 doğumlu olan Muhammed Mustafa Koca askerlik sonrası uzman asker olarak orduda görev yapmaktayken Kuzey Irak'ta teröristler tarafından düzenlenen hain saldırıda şehit olmuştur. Şehit Piyade Uzman

Çavuş olan Muhammed Mustafa Koca nişanlı idi. Şehidin cenazesi 07.07.2022 tarihinde İçeri Çumra şehitliğinde toprağa verilmiştir. Resim 2 ve 6'da görüldüğü gibi şehidimizin mezarı henüz yapılmamıştır. Allah şehidimize rahmet eylesin. Ailesine, yakın dost ve arkadaşlarına ve Türk Milletine başsağlığı dileriz.

Şehit olup bu vatanımız için toprağa düşen şehitler kervanına katılan bu kardeşlerimize Allah rahmet eylesin.

SESİN YÜZÜ-1

saklı son yüz çiğ beyaz ses
aynaya secde göz
sese duy makamı cihanı
gece suda ses yüz
gonca çiğlik yavru koku
aşk yüzünü ses yudu

has alkışlar kuru gülüş
kum sesi okulu
bal kelebeğe neden küs
şerbet sesi kadeh meleğe
kapı kan içti kaderden
rüya ses şehri yol

kıvılcım elbisesi ses ışık
endişe çiğ bekleyiş sis duvar göze
kuş merak ressamı hayran ben
seslerin mihrabı vicdan
vurgun yankı uyan zaman sahra
çöl sukutu rüya zehiri

süzülür zevk rüzgâr kadehi

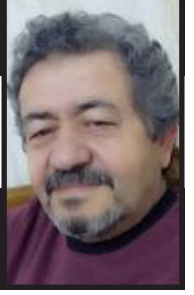
UĞUR KÖFE

ışık aynada ne yürekli
insan kalbinin kıyısı vatan
dua kardeş toprağa
tınası cömert çile hendek
yüz yüze yaban korku ses

su secdede aşk makamı
çiğlik kapıda sokağı öptü
şehir kanadı beyaz gül
sevışen merhaba irak
yağmur sesi yudu gül uyudu
çiğlik isimler dizdi çizdi
rüzgâr rüya kalesi
ses fethi özgür
kınalı konak göz
5 Ekim 2022

ÖĞRETMENİM'E...

M. YAVUZ
ÇOLAK

1 967-68 Öğretim yılının ilk günüydü; Apa İlkokuluna yeni atanan iki bayan öğretmen köyümde göreve başlıyordu. İkisinin adı da Ayşe, ikisi de İçeri Çumralıydı. İlk görev yerleri Apa ve ilk göz ağırları da bizler olacaktık.

Heyecandan elim ayağım titrerken, yarı korkuyla karışık bir utangaçlıkla sınıfıma girip bir sıraya iliştiğimde, o'nun sesini ilk defa duymuş, irkılmışim! Biz Tekic Ayşe'nin sınıfına düşmüştük, bazen 'Çekiç Ayşe' diyenlerimiz de olurdu. Her şeyin ilkini yaşadığımız, sert ve otoriter bir öğretmendi.

"Çıkarın mendillerinizi, ellerinizi sıranın üstüne koyun, temizlik kontrolü yapacağım" dediğinde, beni bir telaş almıştı!

İlk gün, ilk derste, mendilimin olmayışı yüzünden öğretmenimin okşadığı ilk öğrencilerinden biri olma unvanına kavuşmuşum. Kimimiz tırnakları uzun, kimimiz mendilden, kimimiz de köy şartlarının bir sonucu olarak ellerimizin temizliği yetersiz görülerek Tekic Ayşe'den ilk dersimizi almıştık...

Birkaç gün okula gitmemek için direnmiş, aileme rest çekmişim ama kimsenin umurunda bile olmamış geri postalanmıştık. Okula başladığım ilk gün yediğim dayanın üstüne, ikinci ve son dayasını da beşinci sınıfta okulu bitirirken atmıştı, hem de sıradan bahanelerle. Bunu neden yaptığını anlayamamıştım o zamanlar...

Şimdiki nesil anlamakta zorluk çekecektir eminim, o zamanlar 'öğretmenin vurduğu yerde gül biter' denilirdi. Dayak deyince, öyle acımasız bir şiddete maruz kaldığımız falan anlaşılmasın sakın, öğretmenimizin çoğumuza bu taktiği uyguladığını yıllar sonra anladım. Hem sever hem döver derler ya hani, gerektiğinde gerçek bir anne şefkatini hiç esirgemezdi. Dobra dobra bir kadındı ve yapmacık duygular taşımazdı...

Çok emeği vardı üzerimizde, öğretmen olmamızı çok istiyordu. Rahmetli cancığe arkadaşım Bekir Çetin'le ikimizi İvriz Öğ-

retmen Okulu sınavına hazırlamış, kendi cebinden tüm masraflarımızı karşılayıp imtihana götürmüştü. Arkadaşım ne yapabildi bilmiyorum ama ben, cin gibi şehir çocuklarını görünce paniklemiş, bunların arasında ekme çıkaramayız düşüncesiyle sınava bir sıfır yenik başlamışım! Toparlanıp o psikolojiden kurtulmuş, şakır şakır cevapları yazmaya başlamışım fakat zaman yetmemişti ve sınav kâğıtları toplanmıştı. Yanıp tutuştuğum İvriz Öğretmen Okulu ellerimin arasından uçup gitmiş, öğretmenlik mesleğini iskalamışım. Asıl öğretmenimin emeğini heba edip mahcup olmak zoruma gitmiş, çok üzülmişim. Bizi teselli edip başımızı okşamış, okumaya devam edin başka sınavlarda başarırınız demişti...

Bizleri mezun ettikten yedi yıl sonrasıydı. 1979 Yılında Aydoğmuş Köyü'nde öğretmenimi yeniden karşımda gördüğüm zaman, dünyalar benim olmuştu.

Meslek Lisesi mezunu, 18 yaşında çiçeği burnunda devlet memuruydum. Çumra'ya bağlı köy statüsündeki Aydoğmuş'a (Dorla) göreve gitmiştik. Mesleğim icabı, koyunlara koruyucu çiçek aşısı yapmak üzere köye vardığımızda, ilk işim öğretmenimi ziyaret edip elini öpmek olmuştu. Gerçekten çok sevinmiş, bizlerle gururlandığını söylemişti. Öğrencilerine tanıttırırken sarf ettiği övgü dolu o güzel sözlerini hiç unutmuyorum, çok yoğun duygular yaşamışım o gün. Sohbet edip hasret giderdikten sonra iznini istediğimde; öğle yemeğine arkadaşlarımı da alıp evine gelmemi tembihlemiş, itirazımı kabul etmemişti. Köy muhtarının ısrarlarını da dinlememiş, bir oda ve bitişikteki yarım yamalak bir mutfaktan ibaret o küçücük yuvasında ağırlamıştı bizleri. İki sevimli çocukları vardı, eşi M. Ali Çoban'la köyümüzde tanışıp evlenmişlerdi. Utanıp,

sıklmıştım öğretmenim bize hizmet ederken. Bende yardım edeyim ne olur hocam, mahcup oluyorum desem de, su verme bile izin vermedi. Gözlerim yaşla dolar duygularım tavan yapar bunları her hatırladığımda...

Aydoğmuş'ta yaşadığım bu unutulmaz güzel anıların üzerinden bir on yıl kadar daha zaman geçmişti. Evlenip, yuvamızı kurmuştu. Evimize davet edip, eşimle tanıştırdığım bir akşam yemeğinde, bu defa biz ağırlamıştık canım öğretmenimi. Sohbet, doğal olarak eski günlere götürmüştü hepimizi. Köyümüz ilk görev yerleriydi, gözünde bir bir canlanmıştı hepimiz, silinmez hatıralarla doluydu geçmişimiz. Cumhuriyetimizin çiçeği burnunda öğretmenleri olarak, bizleri yetiştirmek adam etmek için deyim yerindeyse saçlarını süpürge etmişti, memleketimin iki 'Ayşe'si. Hiç unutulmadı onlar, her ikisi de çok sevildi ve minnetle şükranla anıldı köyümün insanları tarafından. Bizi bir araya getiren de o sevgiydi işte.

Sohbetimiz bunların üzerinde yoğunlaşırken, sözü dayak olayına getirip öğretmenime sormuştum. Önce güldü, sonra o bildik otoriter tavrını takınarak eşimi gösterdi;

"İyi bir eş, iyi bir baba olmadığımı du-

yarsam bu kızından, şimdi bile döverim seni! Yuvanızda mutlu olun, çocuklarınızı iyi yetiştirin, eşinden bir şikâyet duyarsam çekerim kulaklarını bilmiş ol." demişti. Kendi kızı gibi yakınlık gösterdiği eşimi bağrına basmış, güzel sözlerle nasihatler edip hanemizi şereflendirmişti.

Çok müthiş bir insandı öğretmenim, özgüveni tam, cesur bir Türk Kadınıydı. Elim bir trafik kazasında yitirdik kendisini, hayatının en verimli çağında veda etti sevenlerine. Allah onu cennetinde ağırlasın, sevdiklerine orada kavuştursun inşallah... O bize veda etmeden gitti şu fani dünyadan; biz onu görmesek, duyamasak da o bizi görüyor ve duyuyordur. Seslenmek istiyorum ben de o'na...

Hiç unutmamak için canım öğretmenim. Bana öğrettiklerin hep yolumu aydınlatan ışığın oldu. Ben sözümü tutamasam da kızım öğretmen oldu, yaktığınız meşaleyi onlar taşıyor şimdi. Bir öğretmenler gününde, boğazımda düğümlenen acıyla duygularımı satırlara döküp sana geldim. Hayatta olsaydın, eşim ve çocuklarımla anne kokan o mübarek ellerinden öpüp; öğretmenler günün kutlu olsun diyebilseydim keşke. Işıklar içinde kalasın, nurlar içinde yatasın benim yüreği güzel öğretmenim. Aziz ruhun şad olsun...

MAVERA'M

Göz pınarlarımdan çağlayan seli
Uzatver bana o güzel eli
Olayım hakiki kul sırta veli
Bu baharda bana çare oluver

Asla sitem etmem kemse söylemem
Senden başkasına minnet eylemem
Üryandayım düşlerimi belemem
Bu bahar gönlüme yâre oluver

Ruhumun gülistanı serveti tahtım
Gözümde nursun sureti bahtım
Dilimde tesbihat kavuşmak ahtım
Bu bahar canıma pare oluver

Durmaz Deli Dumrul gönül akıyor
Cihana senin gözünle bakıyor
Tüm evrene bir de türkü yakıyor

HALİME DOĞRU

Bu bahar derdime nare oluver

Hasret nöbetlerim vuslata beş var
Aç kollarını da kavuşalım yar
Yaz gününde başıma yağdırma kar
Bu bahar ömrüme sare oluver

Bütün bu mektuplarım Diiruba'ma
Nazar uğramasın kara sevdama
Nazlanıyorum hep sana ben ama
Bu bahar benim mavera'm oluver

